

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Aprilis' 5dikén, 1822.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Sierra, Leoni Újság Jan. 13d. így szól: „Azon ördögi mesterkedések közzé, mellyek által a' rabszolgai áldozatok vásároltatnak, tartozik a' következő. Két nyomorult emberek, Bateman és Pearze, Anglusok vagy Amerikaiak azért fizettetnek, hogy a' Nunez és Pongos vizek közilakosok közt egyenetlenséget támaszszanak. Az efféle zendülésekben nem annyira azon igyekeznek a' felek, hogy ellenségeiket megöljék, hanem hogy mentül többeket tehessenek foglyokká, kiket tüstént rabszolgák gyanánt eladhasanak. A' rabszolgákkal kereskedőknek Ágenseik ilyenkor mindég résen vannak, 's csekély summáért veszik által a' szerencsétlen áldozatokat. Azon kegyetlenségnek, mellyel a' Hajós-Kapitányok az illy rabszolgákkal bánni szoktak, példájául szolgálhat a' következő történet: Egy Spanyol hajó megérkezik Augusztusban a' Pongós vizére, megrakodik 260 rabszolgával 's elindul Sept. elején Havannah felé. A' rabszolgák számához képeest a' hajó ürege kicsiny lévén, kénytelen volt a' Hajós-Kapitány kevés vízre 's rizskására szorítani rabjait. Az eziránt való panasz siket fülekre talált a' Kapitánynál, ki is nemcsak hogy három nap az élelmet megvonta rabszolgáitól; de minden érzékenység nélkül vévén fegyvereit, közikbe puskázott, 's azok, kezekon lábokon láncz lévén, mozdúlni is alig tudtak. Erre ismét visszavezetta a' Pongoshoz, hol az agyon-

lövettek helyett élőket vett-fel 's újra útnak indult. Az Anglus hajók minden erővel igyekeznek ezen gyalázatos kereskedésnek elnyomásán; de iparkodásokat sikeretlenné teszi a' Kötésnek azon jegyzéke, hogy valamelly hajót egyedül csak akkor szabad letartóztatni, mikor valósággal rajta vannak a' rabszolgák. Ezért a' szerencsétlenek a' parton rejtekben tartatnak, 's csak akkor vétetnek-fel a' hajóra, midőn az Anglus hajó már indulóban van; a' mikor a' vasmacskák hirtelen felvonatnak 's a' rabszolgáshajó neki ered a' tengernek, a' hol, sebes futású lévén, nem könnyű elcsipni.“

Waddington nevű Zászlótartócska feles számú jó barátival a' m. h. 9d. estvéjén a' Radialis Reformátorok hajdani Fogadó-jokban a' Jákób kutjában, iddogált, hű barátjának Huntnek egészségéért 's minél előbbi megszabadulásáért. Kiürítvén néhány kupa sert, haza felé indult barátjaival, de kiknek fejekben a' drága ital az útszán lármaára adott alkalmatosságot, melly mind addig nem csilapodott, míg az éjjeli vigyázók közbe nem vetették magokát. Ekkor, mind szaladásnak vették a' dolgot a' kis Vitézen kívül, ki kézzel lábbal vagdalódzott 's kétszer képen vágott egy strázsát, ki is erre a' kis embert hóna alá kerítvén, vállára vetette 's a' strázsaházba tette le. Alig hogy maga lábára állott a' kis Vitéz, azonnal felelevenedett benne a' drága szabadságért való lelkesedés, mellyért több ízben vitézül küszdött, 's a' jelenlévő Politziai Biztos előtt

próbáját kívánván adni ékesszóllásának, a többek közt így beszélt: „Védelvezném magamat, ha maga az Anglus Király nyúlna is hozzám; nem Anglus vér folyna ereimben, ha olly gyalázatosan erednék futásnak mint társaim, mellyért őket meg is vetem, 's velek többé Nagy-Mesterünk egészségéért — kit Isten éltesen — (itt levette sapkáját) egy poharat sem fogok kiüríteni.“ De a Biztos nem ügyelt a beszédre, hanem éjjeli szállást rendeltetett vendégének.

A Zsidó Szegények Intézete fundálásának napja m. h. 13d. nagy vendégséggel innepeltetett. Csaknem harmadfél száz személyből állott a Társaság Herczeg Sussex' előlülése alatt. Asztal végével próbamunkáikkal előállottak a gyermekek, 's ezután a Herczeg hosszas beszédet tartott, mellyben az Intézetnek jóltévo hasznait számlálván-fel, Angliát minden Vallásbeliek menedékének nevezte; illy Intézetnek nemlétét a szárazföldön fájlalta, 's beszédét azon óhajással rekesztette, hogy bár minden Nemzetek példát vennének Angliáról, hol Keresztyén és Zsidó atyafiságos egyességben élnek. Minekutána Ő Királyi Felségéért a poharazások megestek, a Herczeg az Intézet Igazgatójának Rothschild Úrnak egészségéért ivott, ki gyengélkedése miatt jelen nem lehetett; Oven Ur pedig a Keresztyén Vendégek egészségéért, mellyet a Herczeg megköszönt. Az önkéntvaló adakozás ez alkalommal 1228 font Sterlingre ment, mellyben Rothschild Úr magáért 's Házanépéért 126 fontot adott.

London, Mártz. 19d. Arbuthnot Károly Úr, egy a Kincstár Titoknokjai között, azon hónap. 8d. több Parlamentbeli Barátjaihoz következő levelet írt:

(Private)

Downigstreet, Mártz. 8d. 1822.
„Kedves Barátom! Jövö Szerdán, f. h. 13d. Lord Normaugh egy Fő-Postamesteri hivatalnak eltöröltetését fogja ajánlani, 's más nap Creevey Úr ugyan csak efféle fog czélozni a Napkeleti Indiai tárgyakat illető hivatal iránt.“

„Illy módon a Koronának igazságos és szükséges befolyása napról napra megtámadatik, 's Lord Althorpnak 's többeknek efféle czélzásaiktól is tarthatunk. Ha ezen szándékoknak sikeresen elejek nem vétetik, nincs olly Miniszterium, melly az Országnek igazgatását vihesse.“

„Ügy látszik, hogy az Oppositio, kétségbeesve a kormány iránt, annak eszközeinek felforgatását végezte-el; 's mint-hogy a dolog nagyon figyelemre méltóvá lett, feltettem magamban, azt az Úrnak tudtára adni olly reménység fejében, hogy az Úr szükségesnek fogja tartani, a Gyűlésben való megjelenését 's azon iparkodást, melly szerint a veszedelmes újítások árjának gát vettessék.“

Ezen barátságos levél, valami eddig ismeretlen úton-módon az Oppositio kezébe került, 's arról Lord John Russell az Alsóház ülésében szót tett, de minden fogamat nélkül, mivel Arbuthnot Úr nyilván kijelentette, hogy bizodalmas különlevelének, mint felyülírása is mutatja, teljességgel nem czélja másnak megsértése.

A Courir hosszasan okoskodik e tárgyról. Gyermekesnek látszik előtte az Oppositionnak rendkívülvaló érzékenysége minden ellene intézett csekélységek felett. Megvetéssel tekint az illy nyomorult próbatételekre, mellyek által a szabad ki nyilatkoztatások zabolán tartatnának.

Mártz. 15d. délután, Londonnak egyik utszájában, egy Gasometrum rettenetes csattanással elpattant. Itt állott a mintegy 160 Tonna vizet magában foglaló

edény, mellyből a' világosító gőz-szesz a' szomszéd utszákra terjesztetett. Ingenieur Morgau egy épület köfalain túl 10 öllel vettett-ki, 's ugyan ott megholt. Néhány házakban tetemes romlás esett, 's több személyek nehéz sebet kaptak. A' Gasometrum elpattanásakor olly erővel rontott-ki a' víz, hogy egy házat ledöntött, egy kis leányt pedig 50 ölnyre ragadt magával.

Spanyol Ország.

A' Király Mártz. 6dikán estve Aran-juezbe szerencsésen megérkezett, hanem a' Királyi Kastély fő gondviselője, a' ki ő Felségének elejébe lovaglott, olly szerencsétlenül járt, hogy lova megijedvén, úgy levetette, hogy helyben mindjárt megholt.

A' Mártz. 7d. ülésben előadta az Igazság-Minisztere a' Király nevében a' Corteseknek azon okokat, mellyek miatt Ő Felsége a' Corteseknek 1821diki, Földesúri Jussokat illető Rendeléseket meg nem erősítette. — Canga-Arguelles Úr egy értekezést olvasott-fel az Országnek állapotjáról, mellyben azt sürgette, hogy mindenek felett a' Financziára, az Amerikai tárgyakra 's a' Papságra fordítsák figyelmeket a' Cortesek. Számos Küldöttek hasonlóan illy értelemben voltak, 's a' Papság', tengeri-erő', szárazon lévő katonaság', 's a' Financziának ügyei ajánlottak a' Corteseknek. A' Tanács azt végze, hogy a' Financziára mint a' társaság alkotmányának fundamentomára kell legelőbb is ügyelettel lenni.

Francia Ország.

A' Journal des Debats így adja-elő a' Párizsi Tanulók' Mártz. 20d. és 21d. éjjelin történt lármáját: A' IV. Henrik Collegiumabeli Tanulóknak valamely Osztálya egyik Elöljárójok ellen makacskodván, an-

nak az a' következése lett, hogy öt ifjak, kik a' Felsőségnek legnyakasabban ellene szegezték magokat, Atyjaik' házához utasítottak. Háromszáz hús Tanuló közzül, nyolczvanan olyan nagy részvétellel voltak az Iskolából kizárt Társaik sorsa iránt, hogy egy Tanító-szobába bezárkozván, ott zenebonás tanácsot tartottak. A' Párizsi Academia Rectora ezen rendetlenségről tudósítatván, azonnal a' nevezett Collégiumba ment, hogy a' megzavart rendet helyreállítsa: de több órákig tartott atyai intéseinek legkisebb sikere sem lehetett. Azért azon fenyegetődzéshez volt kénytelen folyamodni, hogy keményebb eszközkhöz fog nyúlni, az illető Törvényszék' segítségével. De a' fenyegetéseknek sem volt több foganatja, mint a' szép szónak. Ennél fogva egész éjjel egy állapotban maradt a' dolog. 21d. reggeli 6 órakor Katonasággal ment a' Rector a' Collegiumba. A' Tanulók ekkor sem adták-meg magokat, hanem kövekkel 's tégladarabokkal hajgálták a' Katonákat mind addig, míg ezek az ajtókat bétördelvén, a' Tanulókat közreszorították 's tizet a' nyakasabbak közzül elfogtak. Ezek, a' Közönséges Tanításra Ügyelő Királyi Tanácsos további határozásáig, szüleiük házához utasítottak.

Mártz. 17d. néhány rossz gondolkozású emberek Beauvoisin Hídjánál öszve csoportozván, zenebonás kiáltozások között a' három színű zászlót felütötték. Tüstént ott termett a' Polgári és Nemzeti Testőrző-sereg, 's a' futásnak eredt támadó csoportot elszélesztette, 's a' támadás fejeit elfogdosta.

Mártz. 19d. így irt a' Lyoni Ujság: Alig czáfoltattak-meg egy rövid Telegrafi Jelentés által azon nyughatatlankodtató hírek, mellyek Párizsnek 's a' Nyúgoti Departamentumoknak állapotjokról közönségesen elterjedtek, midőn egy újonan gondolt

eszköz által, ismét zavarba hozattak az emberek. Tudniillik több idevaló nevezetes Kereskedő Házakhoz olyan levelek érkeztek Postán, Grenoblei Stempellel, ismeretlen aláírással, mellyekben a' jelentetik, hogy Generalis Bert on Grenobleben van 8000 fegyveres emberrel, és Lyon felé fogja útját venni. A' jó gondolkozású Kereskedők leveleiket a' Polgári Törvényszék kezébe adták, melly annak Szerzője iránt szoros nyomozást teszen. Egyébkint a' család iró, levelének fogadtatása módjából által láthatja, hogy alattomos mestersege megúttatást szerez.

A' Laonnál lévő Coucyi történetekről külömbféle módon beszélnek az Ujságlevelek. Úgy mondják: Laonban 50 támadó zenebonát kezdett, míg mások Coucyban a' harangokat félreverték, 's az utzákon és piaczkon lázzasztó kiáltásokkal járkáltak fel 's alá. Azt is hozzá teszik, hogy a' Nemzeti Testörzö-sereg hármát ezen lázzasztók közül elfogott, a' többiek pedig az erdőbe vették magokat.

A' Journal des deux Sevres így ír Mártz. 16d.: Azt a' hírt vettük Parthenayból és Thouarsból, hogy ott tökéletes csendesség van; Generalis Bertont a' Meilleraye-i erdőknön, a' St. Maxentre vívő Parthenyi Ország-úton, 's egyébfelé is nyomozták, de reá nem találtak. Azt hiszik, elhagyta Francia Országot. — A' Brüsseli Orac léba iktatott levelek szerént, Rennes környékén látták Generalis Bertont, némely csapatja-beli emberekkel. De erről halgat a' Rennesi Ujság. Az Oracle azonban újra azt mondja, hogy Generalis Bertonnak nyomába akadtak Bretagnében, 's a' Breui Commendans parancsolatot vett üldöztetése iránt.

Egy Mártz. 17d. költ Királyi Parancsolat azt rendeli, hogy az elsőbb rendű Departamentokban, milyen a' Párizsi is,

a' Kerület' és Departementbeli Tisztválasztók' laistromát Apr. 3d. közönségesen kifüggeszszék.

Mártz. 21d. Mise után audientziát nyert a' Királynál Vicomte Chateaubriand, 's mint az Angliai Országlószékhez rendelt Követ, elindulása előtt a' Királytól elbúcsúzott.

Orvos Audouard, ki a' Hadi Miniszter megbizásából a' Pyrenaei hegyeken húzott kordont végig nézte, ezen útjából Párizsba vissza érkezett.

Muszk a Orszá g.

A' Muszka - amerikai Kereskedő - Társaság, mellynek Privilegiumit a' Császár közelebb megerősítette, gazdagsága és birtokaiért 's a' jövendőre való kinézéseieért annyival inkább magára vonja a' figyelmet, minthogy az Anglus-, 's Hollandusnapkeletiindiai Társaságok után a' Világon legnevezetesebb. Fundáltatott ez Pál Császár uralkodása alatt 1797ben, 's nagy Comptoirekkel bír Irkutskban, Jakutskban, Ochotskban és Moskauban, Biztosságokkal pedig Kasanban, Tomskban és Kamtschatkában. 1818ig, és így 21 esztendő alatt csak egyedül prémet 16,000,000 Rúbel árút vitt - ki a' Társaság, 's magában Kiachtában a' Chinai határszélen 2 1/2 millió vámot fizetett. A' Társaság 500 Rubeles Aktziákon áll, mellyekből csaknem 8000 adatott - ki, de becsek most 600 Rubelen is túl jár. Közelébb, az éjszak-nyugotközi Amerikai parton az Új - Archangeli derék kikötőt szerezte - meg a' Társaság, hol 10,000 - nél több Vadak tértek a' Keresztyén Vallásra. Sirka szigetén egy Be-tegek házának felállítására, a' Társaság 57,000 Rubelt tett - le.

Német Orszá g.

Wiesbadenben Mártz. 26. a' Nas

sauí Hercegség Rendeinek üléseit, Status Miniszter Marschal Úr, egy fontos beszéddel nyitotta-meg. Ennek fő tárgya, volt, az Uralkodó Hercegnek azon gondolkozása, melly szerént, mindennemű adókat, a' tiszta jövedelmekhez tökéletesebben mérve, óhajtana az adózó személyek között felosztatni.

Két Szicziák' Országa.

Nápolyból Mártz. 11d. Generalis Roth, a' Basilicatában, a' lakosoknak örömkialtásaival fogadtatott. — Calvello Laurenzana, 's ezeknek környékei, a' Királyi Biztost, alattvalói hűségekről bizonyossá tették. Már végbe ment fegyverből lett kivetkeztetések. A' Calvellói történetek iránt indított per végéhez közelget; a' Laurenzani is sebesen foly.

Újabb Tudósítások.

Brasilia. A' legújabb Londoni Ujságok Mártz. 21 és 22dikéről nevezetes hírekkel telnek-el Brasiliáról. A' Courir így szól Mártz. 21d.

„Darmouthba Admiralis Cockburn, Pernambucóból m. h. 12dikéig, Rio de Janeiróból Jan. 19dikéig terjedt hírekkel érkezett-meg. Ezek mind két Tartomány-nak az Anyaországtól Portugalliától való függetlenségét tárgyazzák, ha ugyan az utóbbi történetek tökéletesen el nem szagatták mind azon köteleket, mellyek eddig ezen Coloniákat az Anyaországhoz csatolták. A' Rio de Janeirói hírek arra mutatnak, hogy minekutánna a' Cortesek parancsolatja, melly által a' Korona-Herczeg Európába visszahivatik, Lisbonból megérkezett; az addig lappangó nyughatatlanságok a' nép közt magokat kiütötték 's veszedelmes következtésekkel teljések. A' Camara vagy törvényhozótest tüstént

összevgyülekezett, 's illy' szorgos esetben előveendő sinórmértékek felett tanácskozott. Az idővel való gazdálkodás csak hamar határozást tétetett. Megegyeztek, hogy a' Korona-Herczegnek olly előterjesztést küldjenek, mellyben elútasásának veszedelmes következtései előadassanak, 's ő a' Brasiliába maradásra a' nép nevében sürgetően kéretessék. Ezen Memoriá-lisnak minél nagyobb fénnel való általadására Processio rendeltetett, melly azt a' Korona-Herczegnek megvigye. Kegyesen fogadta ezt a' Korona-Herczeg, 's kevés gondolkozás után megegyezett a' bent irt kívánságban. Egyezése nagy örvendezéssel innepeltetett, 's a' Város 3 éjjel kivilágosittatott. De az öröminneplések 2000-ből álló Portugalliai Regementeknek mozgásaik által nem kevésbé zavartattak-meg. Ezek fegyveresen jövének Kaszárnyájokból, a' Királyi palota előtt lévő erős kastélyt elfoglalták. A' Brasiliai nem kevesebb számú Regementek hasonlóan fegyverhez kaptak.

(A' többi következik).

B é c s.

Császárné és Királyné Ő Felségének mint Csillag-Kereszt-Rend' Ved Asszonyának kegyelmes rendeléséből, Nagy Hét előtt való Csötörtökön, Mártz. 28d. a' Cs. K. Udvari Templomban, reggeli 7 órakor, Idvezítők szenvedéseire emlékeztető áhítatos Könyörgések kezdettek, mellyek estvéli 7 órakor szent áldással rekesztettek-bé. Császárné és Királyné Ő Felsége, a' Cs. K. Fő Hercegaszszonyokkal, Estei Mária Beatrix Hercegaszszonnyal, 's a' nevezett Rend' itt lévő Dámáival, óránként egymást váltva, az Isteni tisztelet végével pedig, mind öszveséggel megjelentek.

**April. 3d. Bécsben, a' Státuspapir
rosainak közép-árrok:**

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv.
Pénzben 74 5/16; Ugyan az 2 1/2 pCmal
—; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for.
C.P. —; Ugyan az 1821ről 100 f. C. Pénz-
ben 93; Bizonyítás 1821dik költsönről
100 forintért C. P.-ben 93 5/8; Bécs Városi-
Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 35 1/2; 100
forint Conv. P. 250 f. V. Cz.-ban. —
1 Bank-Aktzia 4 3/5 f. C. P.

Magyar Ország.

Buda. Primás Ö Hercegsége foly-
tatván Fő Pásztori Egyházi látogatásait,
m. h. 21d. és 22d. az Ö. Budai; 25d. és
26d. pedig a' Szent-Endrei Templomokat,
Plebaniákat és Iskolákat méltóztatott meg-
vizsgálni. Mind két helyen fényesen fo-
gadtatott Ö Primási Hercegsége az Ura-
dalmi Tisztviselőktől (nevezetesen Ö-Bu-
dán Kormányszéki Tanácsos és Komarai
Prefektus Németh Sándor Úr vezérleése
alatt) 's számos Vármegyébéli Tisztvise-
lőktől. Szent-Endrén különösen díszesi-
tette ezen Egyházi látogatást. Cziráki és
Dienesfalvi Gróf Cziráky Antal K. Vi-
ce Kincstartó 's a' Fő Mélt. K. Udvari Ma-
gyar Kamara Vice-Elölülőjének Ö Excel-
lentziájának, 's T. N. Pest Vármegye Máso-
dik Al-Ispánjának Tek. Kovács György
Uraknak jelenlétek.

Hazafi adások a' Cs. K. Katonaság ré-
szére: Kapitány Áron Sandor Úr, ki di-
cséretes hosszas szolgálatja után, Bihar
Vármegyében Belényesen penzióban él,
a' Hessen-Homburg Huszár Regementjebe-
li ott szállásoló Oberstlieutenant 2d. Svad-
rona Legénységének fejenként mult Octo-
berétől fogva már háromszor adott egy egy
font húst 's egy egy ize bort: u. m. a' ne-
vezett Svadron bérukkolásakor; Ö Cs. K.

Felsége születése innepén, 's végre, mi-
dön egy azon Svadronbeli 'Sidó Vallású
Rekruta a' R. Catholica Hitet elfogadta és
megkeresztelkedett. (A' tisztelt Kapitány
Úr egyszersmind Keresztatyja volt az új
Keresztyénnek, kit gazdagon megajándé-
kozott) — Ferencz Károly Ö Cs. K.
Fő Hercegsége Gyalog Regementjebeli
Pécsi Nevendékek számára Petrovsz-
kyné Aszszonyság szül. Gaal 12 Mérő
tisztá-búzáat, 's ottani Polgár Treiber
János Úr 100 f. V. Cz. ajándékoztak —
Duna Földváron kvártélyozó Legénysége
az Anglus Király Huszár Regementjének
a' Közönségtől fejenként fél font sertés-
húst kapott; ezen kívül Rath Leopold
sütőmestertől 1 1/2 cseber bort öszveség-
gel 's egy fejer kenyeret fejenként; Ráth
János sütőmestertől 2 1/2 cseber bort ösz-
veséggel, 's egy fejer kenyeret fejenként;
Kötélgyártómester Geigertől 2 eseber
bort; Kereskedő Eberletől 1/2 cseber
ó Slivoviczát; Patikárius Pado stól és Ser-
főző Hörtertől 1 font marhahúst fe-
jenként.

Pozsony. Aszódi L. Bárá Podma-
niczky József, Cs. K. Valóságos Belső
Titkos Status Tanácsos T. N. Bács és Bod-
rogh törv. egyesült Vármegyéknek Fő Is-
pánja, Ö Excellentziája, ki mind Hazánk-
ban mind a' Külföldön a' tudományok kü-
lönös előmozdítójának igen méltán tartat-
tik, az itteni Evang. Lyceumnak, a' mult
Júniusban, egy Londonban készült, 's hí-
res Góthai Astronomus Bárá Zachtól 100
darab aranyon vett Hadleyi Tükör-Sextanst,
ahoz való mesterséges Horizonttal aján-
dézott. (A' Hállai Közönséges Literatu-
rai-Ujságba, Sept. 1821, hol ezen aján-
dézról emlékezet tétetik, az a' hibba csú-
szott-bé, hogy a' mesterséges Horizont Mün-
chenben készitett, 's Bárá A. P. által
vétetett volna meg).

Az első Félészteni Examenek a' Pozsonyi Evang. Lyceumban Mártz. 1sőjétől 8dikig tartattak. Azon hónap 14d. iktatott-bé Grailich Úr a' Grammaticai Tanítószékbe.

I d ö j á r á s.

A' Brünni Ujság, melly az időjárásnak hónaponként rendes általnézéseit közli, a' mult Februáriusi 's általjában az egész téli lággy időről ezt írja: „Februáriuus hónapja állandó 's nagy részint meleg volt. Több szélességeken olly idő járt, a' milyet csak Mártziusban várhatni. Teljesen száraz és jó utak. A' Barometrumnak állandó magas állása; a' közép magasságnál az lejjebb nem volt. Európának több részeiben zivatarok és földindulások, különösen a' Vezuv' kirohanásakor. 6dikig változott az idő, de 7diktől 16dikig állandóul tiszta és száraz volt. Ekkor ismét állandóul lággyan tartott mindenkor délkeletközi széllel, melly a' 200 mértföldnyi hosszúságú hóval fedett Karpath' hegyeiről fújt, 's innen az éjjelek rendszeren hűsek, 's a' reggelek fagyal jártak. A' hegyes részeken jó de kevés ideig tartó szánút volt. A' Dél- és Közép- Morva Országi mezőségen egész télen semmi állandó hó, 's így szánút sem volt. — Februáriusnak éjjelei általjában gyenge fagyal jártal 's alig volt 2 vagy 3 nap, melynek reggelén fagy vagy dér ne lett volna. Így a' Thermometrum beli kéneső minden nap fel és alá járta a' fagyaló pontot. Leghidegebb reggelek voltak 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 23 és 24d. mellyeken a' kéneső a' Thermometrumban 3 grádustól 7ig szállott a' fagyaló ponton alá. — Az éjjeli fagyok és derek, 's a' napfényes harmatok 7diktől 16dikig a' téli vetésnek, kivált a' hegyek között sokat ártottak. Ködös reggelek Febr.

4, 5, 6, 9, 18, 19, és 26d. — Sűrű ködös nappalok 21, 25 és 27d. — 2dikban legnagyobb fagyaló köd volt mind a' hegyeken mind a' lapályon. Legszebb napok voltak 20, 24, 25, 26, 27, és 28dik, 's ezek közt a' 26diki valóságos tavasznap — Febr. 14d. pacsirtahang hallatszott Brünnben 's Spachendorfon, melly 20, 's kivált 26dikban közönséges leve — 20d. körül énekelt a' rigó, hangicsált a' pinty, 's a' barázdabillegetőök megjelentek; a' cseresznyefák rügyezni kezdettek, az éger- és mogyorófák virágoztak. Sőt 26d. a' méhek is repdestek, 's a' vadlúdak csoportosan szállongtak Morvában, éjszaknak tartván. Estve a' denevérek számosan repkedtek. Febr. végén költő madarak találtak az erdőkön, a' többek közt (a' Stanitzi Uradalomban) húrosmadár költött — Preglhofban 2dtől 28dikig egy tyúk a' szabadon, minden ügyelés nélkül költött 6 csibét. — Radenwaltban, Hannoverában 7 gólya telett szokott helyén a' háztetőn. Hasonló történhetett Német Országának több helyein is, különben hol vette volna magát az a' 32 számból álló gólyasereg, melly Febr. 7d. 9 1/2 órakor Spandau felől Berlin felett repült-el; minthogy azon tájakon Aprilis előtt ritkán jelennek-meg gólyák. — Biljoenben, Belgiumban, teljes szál rozskalászokat lehetett a' mezőn szedni, mellyeknek csak megérlelésekre lett volna a' nyári melegre szüksége. — Valamint 1821ben alig volt nyárunk, úgy most a' tél maradt-el, 's a' kora tavaszt hosszúságú ősz követte. — Hamburgban egész télen által csak valami 12 órai fagy és álló hó volt. — Midőn a' magas éjszakon, Muszka Országban, Svecziában 's a' t., a' tél nagyon lággyan viselné magát, 's a' meleg és nedves idő béválná útját minden óhajtott téli kereskedésnek; akkor a' déli szélességeken, Európának délnyugoti részén, hal-

Iatlan kemény tél uralkodott. Madridban szélire lehetett korcsolyázni, 's Lisbonában Jan. végén olly nagy volt a' hideg, hogy Portugallia fő városának útszájain reggelenként megfagyott emberek találtattak.

L i t e r a t u r a.

Bécs, sorsa, 's emlékezeteségei. (Wien, seine Geschichte und seine Denkwürdigkeiten) — Cs. Kir. Tanácsos Báró Hormayr Úr e' cím alatt szándékozik kiadni, több esztendő okta mély tudománnyal 's történelmi ismeretekkel szorgalmasan gyűjtögetett tapasztalásainak gyümölcseit, a' Keresztyénség első Fejedelmeinek ötszáz esztendő lakóhelyéről, a' legnevezetesebb történeteknek gyűjtő-pontjától, 's a' mesterség 's régiségbeli töméntelen kincsnek tárházáról, Bécsről. — Hogy nagy czéljában kívánt véget érhessen Báró Hormayr, több jeles Tudósokkal fogott az iránt kezét 's azokkal egy társaságban adatik ki a' fontos Munka, jövő Újesztendőn kezdve, hónapos Füzetekben, különösen díszes képekkel, olly módon mint a' Belveder Galleriája Haas Könyvárosnál, de olcsóbban 's még is pompásan.

A' Munka Bécsnek történelmében fog kezdődni, melly elég gazdaggá lett, miolta Marcus Aurelius itt írta elmélkedéseit, 's Odoaker szent Severin szájából értette jövő nagyságát a' napnyugoti Császárságnak omladékain, szinte a' Középidőnek kevély lelkéig, a' sok hadakig és ostromokig, mellyekben Bécs a' hitnek, erkölcsnek, 's pallérozódásnak Napnyugoton erős bástyája volt a' Török Félhold ellen.

Minelötte az egész Munkának menetelét, mellybe már 3 esztendő óta sok elődolgozások estek, a' jövő nyár folytatában bő jelentés adná hírül, addig is kívántuk iránta Érdemes Olvasóinkat figyelemetesekké tenni.

P a p i r o s - m a l o m Á r e n d a.

A' Nagy Enyedi Ref. Kollégium papiros-malma, melly a' Vároستól fél órányira, Fel-Enyeden van, a' folyó 1822-dik esztendő Május hónapjának első napján, kótyavetye által a' többet ígérőnek, árendába fog bocsáttatni, több esztendőkre. A' malom új, ép, jó móddal készült, és minden megkívántató szükségéi és beneficiumai meg vannak.

A' kótyavetye Május első napján fog tartatni a' Kollégium Udvarbirói házában; de az Árenda terminusa Június első napján kezdődik. A' ki az árendának pontjairól és a' malomnak állapotjáról bővebb tudósítást kíván, személyesen vagy levél által értekeződhetik ez iránt a' Kollégium mostani T. Rectorával Professor Köteles Sámuel Úrral.

J e l e n t é s.

Komáry István, Bécsi Privilegiált Fortepiánó készítő Mester, Miskolczi Fi, kinek jól készült, szép, és kellemetes hangú Fortepiánóit innen Külföldre is elhordják, ajánlja magát, tisztelettel, minden Titt. Hazájafijainak, hogy ha tartós és jó Fortepiánóra leszen szükség; 's ehhez képest jelenti, hogy mostani szállása ez: Zu Mariahilf, in der kleinen Kirchengasse Nro 26 im 2ten Stock.